

معاونت خبر
مدیریت پژوهش‌های خبری

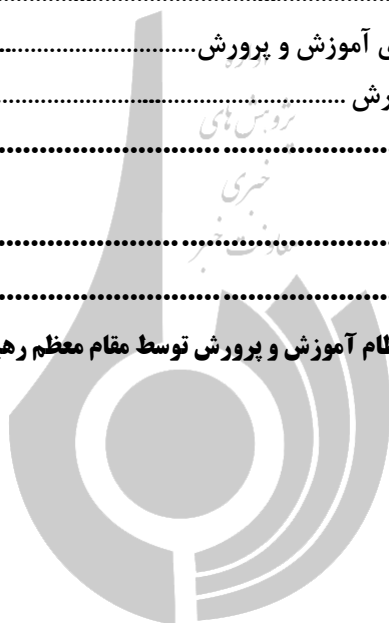
تا چه اندازه «سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» جنبه عملیاتی به
خود گرفته است؟

اقتصاد مقاومتی و آموزش و پرورش

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۱.....	پیشینه
۱.....	دهم اردیبهشت؛ سومین سالگرد ابلاغ سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش
۱.....	اجرای سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در آموزش و پرورش؛ به کجا انجامید؟
۲.....	۱- دغدغه‌های رهبر معظم انقلاب درباره سند تحول
۲.....	۲- محمد حسین سلیمی جهرمی، رئیس مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و فناوری اطلاعات
۳.....	۳- عادل پیغامی، اقتصاد دان
۳.....	۴- علی الهیاری، معاون آموزش و پرورش، سازمان مدیریت و برنامه‌ریزی کشور
۳.....	مجلس دهم و مسائل آموزش و پرورش
۳.....	۱- تحقق سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش
۴.....	۲- ارتقاء کیفیت آموزش و پرورش
۴.....	۳- مراقبت از روند خطرناک خصوصی‌سازی آموزش و پرورش
۴.....	۴- ساماندهی نیروی انسانی آموزش و پرورش
۴.....	اقتصاد مقاومتی و آموزش و پرورش
۵.....	نتیجه‌گیری
۶.....	ضمیمه
۶.....	مروری بر سیاست‌های ابلاغی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش توسط مقام معظم رهبری

□ پیشینه

پژوهش خبری: سال‌ها که وزارت آموزش و پرورش به دلیل نداشتن وحدت رویه در سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی، با تغییرات و اصلاحات کلان و خردی مواجه بود که با تغییرمدیران در هر دوره مورد بازنگری قرار می‌گرفت. اعمال سلاقی شخصی و گروهی و عدم برنامه‌بلندمدت، جزو چالش‌های اصلی نظام آموزش و پرورش کشور به حساب می‌آمد. این اشکالات نهایتاً مسئولان نظام را به این نتیجه رساند که باید سند راهبردی برای حوزه‌تعلیم و تربیت تدوین گردد که با رویکرد تحولی هم چارچوب وظایف و برنامه‌های این وزارتخانه را متناسب با سند چشم‌انداز کشور تعیین کند و هم نقش و وظیفه سایر دستگاه‌های دخیل در امر تربیت مشخص گردد. وجود این اشکال مهم و عدم ثبات سیاست‌گذاری در این بخش مسئولان و دلسوزان را بر این داشت که سندی راهبردی برای حوزه تعلیم و تربیت تدوین گردد که با رویکرد تحولی هم چارچوب وظایف و برنامه‌های این وزارتخانه را متناسب با سند چشم‌انداز کشور تعیین کند و هم نقش و وظیفه سایر دستگاه‌های دخیل در امر تربیت مشخص گردد. بدین ترتیب پس از حدود یک دهه تلاش گروه‌های پژوهشی، «سند تحول بنیادین آموزش و پرورش» در سال ۱۳۹۰ به تصویب شورای عالی انقلاب فرهنگی رسید و مقرر شد که این سند مبنای تمام تصمیم‌گیری‌ها و برنامه‌ریزی‌های وزارت آموزش و پرورش قرار گیرد و پس از آن هم سیاست‌های کلی ایجاد تحول در حوزه آموزش و پرورش از سوی مقام معظم رهبری در سال ۱۳۹۲ ابلاغ شد.

دهم اردیبهشت؛ سومین سالگرد ابلاغ سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش

مناسبت‌های اردیبهشت سال ۹۵ را که در تقویم مرور کنیم؛ به یک روز مهم و تاریخی می‌رسیم. دهم اردیبهشت سال ۹۵؛ سومین سالگرد ابلاغ سیاست‌های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش؛ توسط مقام معظم رهبری است. بند بند این سیاست‌های ابلاغی را که مرور کنی؛ به جایگاه و اهمیت نظام آموزش و پرورش بیشتر پی می‌بری. ایجاد تحول در نظام برنامه‌ریزی آموزشی و درسی؛ توسعه‌ی تربیت بدنی و ورزش در مدارس؛ ارتقاء جایگاه آموزش و پرورش از نظر شاخص‌های کمی و کیفی در سطح منطقه و جهان و...و...و...

اما سؤال اساسی که در این‌جا مطرح است: به‌راستی برنامه‌ریزان؛ مدیران و مسئولان آموزش و پرورش؛ تا چه اندازه به دنبال اجرای این سیاست‌ها بوده‌اند؟ به عبارت دیگر تا چه اندازه سیاست‌های ابلاغی از سوی مقام معظم رهبری در آموزش و پرورش جنبه عملیاتی به خود گرفته است؟

□ اجرای سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در آموزش و پرورش؛ به کجا انجامید؟

با گذشت حدود ۴ سال از تصویب سند تحول بنیادین و به‌رغم تأکیدات مقام معظم رهبری، تاکنون اجرای سند تحول بنیادین به طور جدی آغاز نشده است. به دلیل اهمیت اجرای سند تحول بنیادین برای نظام آموزش و پرورش کشور، مقام معظم رهبری در سیاست‌های ابلاغی برنامه ششم، مهمترین و اصلی‌ترین بند مرتبط با آموزش و پرورش را به «اجرای سند تحول بنیادین آموزش و پرورش و تأکید بر دوران تحصیلی کودکی و نوجوانی» اختصاص داده‌اند. این درحالی است که این موضوع چندان مورد توجه تدوین‌کنندگان برنامه ششم توسعه در دولت نبوده است و لاقلاً شواهدی ناظر به توجه به آن به

دست نمی‌آید. به طوری که بررسی لایحه احکام برنامه ششم توسعه نشان می‌دهد در این لایحه تنها بحث «اجازة خرید خدمات از بخش خصوصی به وزارت آموزش و پرورش» داده شده است و خبری از اجرای سند تحول آموزش و پرورش نیست. این در حالی است که خرید خدمات از بخش خصوصی توسط وزارت آموزش و پرورش یک راهکار برای استفاده در برخی مناطق خاص است و نمی‌تواند یک سیاست کلی باشد.

۱- دغدغه‌های رهبر معظم انقلاب درباره سند تحول

✓ «یک موضوع دیگری که در این مسئله‌ی سند مهم است که وزیر محترم هم خوشبختانه امروز اشاره کردند، ظرفیت برنامه ششم است. الآن سیاست‌های برنامه ششم در حال تدوین است، بعد هم خود برنامه را تدوین می‌کنند، تصویب می‌کنند، اجرا می‌کنند. در ضمن این برنامه و در ذیل این برنامه، مسئله آموزش و پرورش و سند تحول بنیادین باید حتماً دیده بشود تا بدانیم ما در سال ۱۴۰۴ چه خواهیم داشت در آموزش و پرورش» (بیانات در دیدار جمعی از معلمان و فرهنگیان سراسر کشور، ۹۴/۰۲/۱۶)

✓ «یک نکته در مورد آموزش و پرورش و مدیریت‌ها، مسئله سند تحول است. سند تحول - که بحمدالله در این سال‌های اخیر تنظیم شد و تثبیت شد - یک چیز دفعی الوجود نبود؛ این از اوایل انقلاب، جزو آرزوها بود. چون نظام آموزش و پرورش در کشور ما، از تقلید از نظام‌های آموزش و پرورش غربی پدید آمده بود، با همان شکل، با همان محتوا، تقریباً با همان ترتیب؛ یک تحول اساسی لازم بود در فضای آموزش و پرورش؛ چه از لحاظ قالب، چه از لحاظ محتوا. خب، این فکر در خیلی‌ها بود در طول سال‌ها؛ بتدریج پخته شد، به سند تحول انجامید فعلاً این سند تحول در اختیار ما است؛ این را باید جدی گرفت. عرض من و توصیه من به مسئولین محترم و مدیران محترم این است که سند تحول را جدی بگیریم؛ فراتر از اظهارات رسمی؛ در عمل» (بیانات در دیدار معلمان و فرهنگیان سراسر کشور، ۹۳/۰۲/۱۷)

✓ «اگر ما به پزشک مراجعه کردیم، حق معاینه هم دادیم و پزشک هم معاینه کاملی کرد و یک نسخه‌ای نوشت و به ما داد، ما هم توی جیبمان گذاشتیم، رفتیم خانه و فکر کردیم تمام شد، این با نرفتن پیش پزشک هیچ تفاوتی ندارد؛ جز این که یک پولی هم خرج کردیم، یک راهی هم رفتیم. دوا را باید گرفت، دارو را باید مصرف کرد. در این نسخه نوشته شده که چه دارویی را، چه مقداری، در چه زمانی باید مصرف کنیم. باید این کار را کرد؛ اگر نکردیم، رفتن پیش پزشک و گرفتن نسخه، کأن لم یکن است. خب، حالا ما سند تحول بنیادین آموزش و پرورش را داریم؛ این نسخه است؛ این نسخه احتیاج دارد به این که یک برنامه‌ریزی دقیق بر اساس بند بند این سند انجام بگیرد؛ چون بحث بر سر تحول بنیادین است؛ بحث تحول شکلی که نیست.» (بیانات در دیدار جمعی از معلمان سراسر کشور، ۹۱/۰۲/۱۳)

۲- محمد حسین سلیمی جهرمی، رئیس مرکز برنامه‌ریزی منابع انسانی و فناوری اطلاعات

✓ آموزش و پرورش نیز با تاسی از افکار بلند شهید مطهری در مسیر اشاعه ارزشهای اسلامی گام بر می‌دارد و بر اساس سند تحول بنیادین آموزش و پرورش که از سال ۹۰ به تصویب رسیده و مراحل اجرایی سند به تدریج در حال انجام است تا آموزش و پرورش را از نهادی آموزشی به نهادی فرهنگی و اجتماعی تبدیل کند تا آموزش و پرورش مولد انسان‌های فرهنگی و اجتماعی باشد.

✓ در کل کشورهای دنیا آموزش و پرورش یک استراتژی اصلی دارد که در ایران استراتژی اصلی آموزش و پرورش اجرایی کردن سند تحول بنیادین است و تا زمانی که این سند به صورت یک کتاب باشد فقط در سطح سخنرانی

است و از سال گذشته ما زیرنظام های سند تحول را به تدریج اجرا کردیم که قبل از آن فقط نظام ساختار شش - سه بود که از سند تحول بنیادین اجرا شده بود که ما با مدیریت بحران سعی کردیم که این ساختار را جلو ببریم. (پانا، ۱۳۹۵/۲/۹)

۳ - عادل پیغامی، اقتصاد دان

✓ لیبرال ترین اقتصاددانان در تاریخ اندیشه های اقتصادی مثل آدام اسمیت یا هابیک در این مسئله شک نکرده اند که کالای عمومی مثل تعلیم و تربیت باید دست حاکمیت و دولت باشد و باید عمق حکمرانی و حاکمیت دولت در آن حفظ شود. وقتی هیچ تئوری اقتصادی نسبت به عمومی بودن این کالا و خدمات به اسم تعلیم و تربیت رسمی عمومی شک نکرده، چگونه در کشور ما نسبت به خصوصی سازی حوزه آموزش و پرورش این قدر راحت بحث می شود؟ چون دو عنصر اساسی قوام حیات اقتصادی یک جامعه، سرمایه انسانی و اجتماعی آن جامعه است و هر دوی اینها بعد از خانواده، در نظام تعلیم و تربیت هر کشور تولید می شوند. (جوان آنلاین - برنامه ثریا، ۹۴/۱۰/۱۶)

۴ - علی الهیاری، معاون آموزش و پرورش، سازمان مدیریت و برنامه ریزی کشور

✓ نگاه وزارت آموزش و پرورش در این سال های طولانی از کل به جزء بوده است. در سند تحول بنیادین آموزش و پرورش این نگاه معکوس شده یعنی از جزء به کل تغییر یافته است تا تمرکز زدایی برنامه ای در این وزارتخانه برداشته شود و زمینه نگاه برنامه ریزی و عملیات سازماندهی - هدایتی از جزء به کل که شامل مدارس، ادارات مناطق، استان و سپس وزارتخانه می شود فراهم آید.

✓ تولید پر شتاب علم در جهان، رشد کیفی آموزش در عرصه بین الملل، عدم تناسب مهارت های فردی معلمان با نیازهای آموزشی، منابع مالی وابسته به دولت را از جمله چالش های آموزش و پرورش در مسیر برنامه های ویژه کیفیت بخشی آموزشی است.

✓ رویکرد پژوهش محور، توسعه عدالت آموزشی، مشارکت های مردمی، بهبود مدیریت آموزشی و توجه به منابع انسانی را از محورهای مهم تغییرات ساختاری - آموزشی در مدارس کشور برشمرد.^۱

□ مجلس دهم و مسائل آموزش و پرورش

دهمین دوره مجلس شورای اسلامی فرصت تازه برای ایجاد تغییر و انتخاب برنامه ها و روش های جدید فراهم می سازد. برخی از موضوعات مهم آموزش و پرورش که جزو مسائل راهبردی نظام اسلامی است؛ به شرح زیر است:

۱- تحقق سند تحول بنیادین در آموزش و پرورش

سند تحول بنیادین آموزش و پرورش بستر اساسی برای تحول نظام فرسوده و قدیمی آموزش و پرورش است. به رغم گذشت بیش از ۴ سال از تصویب این سند، همچنان نقشه راه اجرای آن تصویب نشده است. بدون شک یکی از وظایف اصلی "نمایندگان مجلس دهم"، مطالبه تدوین نقشه راه و پیگیری تحقق آن در نظام تعلیم و تربیت می باشد.

^۱ - ایرنا، ۱۳۹۵/۲/۹

۲- ارتقاء کیفیت آموزش و پرورش

در حال حاضر بیش از ۹۰ درصد بودجه وزارت آموزش و پرورش برای حقوق و دستمزد کارمندان و معلمان عزیز صرف می‌شود و عملاً بخش ناچیزی از اعتبارات این وزارتخانه برای امور پرورشی و کیفیت بخشی فعالیت‌ها هزینه می‌شود. تقویت بودجه آموزش و پرورش از طریق افزایش اعتبارات در قوانین بودجه سالیانه، پیش‌بینی درآمدهای مالیاتی قابل وصول، توجه ویژه به فعالیت‌های پرورشی و تربیتی در قانون بودجه، استفاده از ظرفیت‌های مالی مردمی با تأکید بر وقف و ... از جمله مطالبات اساسی در رفع موانع نظام آموزش و پرورش است.

۳- مراقبت از روند خطرناک خصوصی‌سازی آموزش و پرورش

مهمترین خطری که در حال حاضر نظام آموزش و پرورش کشور را تهدید می‌کند، جریان‌هایی است که به دنبال خصوصی‌سازی حداکثری در آموزش و پرورش هستند. ارائه لایحه تأسیس و اداره مدارس و مراکز آموزشی و پرورشی غیردولتی که در مجلس مطرح شده نقاط ابهام و تاریک فراوانی دارد به نحوی که بسیاری از اساتید این حوزه نسبت به آثار آن اعلام خطر کرده‌اند. نمایندگان مجلس دهم باید توجه داشته باشند که آموزش و پرورش یکی از حوزه‌های راهبردی کشور بوده و نباید حاکمیت از آن کنار گذاشته شود. مقوله آموزش و پرورش اساساً خارج از اصل ۴۴ قانون اساسی (اصل خصوصی‌سازی) و در بند یک اصل ۴۳ قانون اساسی دیده شده است.

۴- ساماندهی نیروی انسانی آموزش و پرورش

عدم توازن نیرو به لحاظ جغرافیایی، جنسیتی و مقطع تحصیلی از جمله چالش‌هایی است که در این سال‌ها گریبان آموزش و پرورش را گرفته است که باید برای ساماندهی آن اندیشه شود. همچنین وکلای ملت باید تلاش کنند تا ضمن زمینه‌سازی برای ورود افراد نخبه به عرصه معلمی، شایستگی‌های معلمان کنونی را نیز در قالب تصویب «طرح رتبه‌بندی معلمان» ارتقا بخشند. جلوگیری از استخدام‌های بی‌ضابطه و بی‌کیفیت، توجه مادی و معنوی هر چه بیشتر به دانشگاه فرهنگیان و تأکید بر اجرای صحیح سیاست بومی‌گزینی در جذب معلم از دیگر عوامل مؤثر در ساماندهی نیروی انسانی آموزش و پرورش است.

□ اقتصاد مقاومتی و آموزش و پرورش

با ابلاغ شعار سال ۹۵ از سوی مقام معظم رهبری، دستگاه‌های مختلف کشور بر آن شدند تا نسبت خویش را با این شعار مشخص کرده و اسباب تحقق اقتصاد مقاومتی را در مجموعه خویش فراهم آورند. وزارت آموزش و پرورش نیز در این میدان بی‌نصیب نماند. به گفته فانی، وزارت آموزش و پرورش در دو عرصه «فرهنگ‌سازی در میان دانش‌آموزان» و «مدیریت منابع خویش» مکلف به عمل بر اساس شعار سال است. وی در توضیح این موضوع عنوان نمود که دستگاه تعلیم و تربیت کشور وظیفه دارد از یک سو با افزایش بهره‌وری این دستگاه در راستای تحقق شعار سال گام بردارد و از سوی دیگر دانش‌آموزان را با فرهنگ اقتصاد مقاومتی آشنا سازد. در همین باره رئیس سازمان پژوهش و برنامه‌ریزی آموزشی با اشاره به تربیت ساحت اقتصادی دانش‌آموزان، از ورود درس «کار و فناوری» به مجموعه کتب درسی دانش‌آموزان خبر داد. رئیس شورای مؤسسان و مراکز غیر دولتی آموزش و پرورش، از دیگر مسئولینی بود که به فراخور موقعیت خویش به بیان

ارتباط آموزش و پرورش و شعار سال پرداخت. به عقیده وی، تقویت بخش خصوصی مهم‌ترین راهکار برای تحقق «اقتصاد مقاومتی، اقدام و عمل» است.

اما همزمان با بیانات مسئولین، برخی اصحاب رسانه نیز از قافله عقب نمانده و نکاتی را در مقوله آموزش و پرورش و اقتصاد مقاومتی گوشزد کرده‌اند. در یکی از تحلیل‌ها، «هدایت تحصیلی» به عنوان از ضرورت‌های مدیریت منابع انسانی و در نتیجه اقتصاد مقاومتی شمرده شده است. بر اساس این تحلیل، تا هنگامی که انتخاب رشته به درستی صورت نپذیرد، دانش‌آموزان در مسیر شغلی مناسب خود قرار نگرفته و لذا نمی‌توان از ایشان توقع داشت که در پیشبرد اقتصاد مقاومتی به خوبی نقش‌آفرینی نمایند.

فارغ از نقدهای مطرح به صحبت‌های فوق، توجه به این نکته ضروری است که راهکارهایی نظیر کوچک‌سازی آموزش و پرورش، توجه به بخش خصوصی، کتب درسی و ... باید ابتدا با سند تحول بنیادین همخوان باشند. بنابراین نباید به بهانه اجرای اقتصاد مقاومتی، از اهداف سند تحول فاصله گرفت. نکته قابل توجه دیگر این است که، خیران مدرسه‌ساز در تحقق اقتصاد مقاومتی از طریق توسعه فضاهای آموزشی و زیرساخت‌های علمی نقش تأثیرگذاری دارند. به گفته محمد رضا حافظی، رئیس مجمع خیرین مدرسه‌ساز کشور، خیران مدرسه‌ساز کشور در یکسال گذشته حدود ۱۰ هزار میلیارد ریال برای افزایش فضاهای آموزشی در کشور سرمایه‌گذاری و با آموزش و پرورش مشارکت کردند. همچنین، تاکنون حدود ۳۵ درصد از مدارس کل کشور توسط خیرین مدرسه‌ساز ساخته و تحویل آموزش و پرورش شده است.^۲

نتیجه‌گیری

از نظام آموزش و پرورش انتظار می‌رود به عنوان نظامی پویا و یکی از زیرساخت‌های تعالی و پیشرفت کشور و تأثیرگذار در رشد و پیشرفت نیروی انسانی کشور تلاش بیشتری را مبذول دارد. اگر مجریان آموزش و پرورش بتوانند تعلیم و تربیت مبتنی بر سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در آموزش و پرورش و سند تحول بنیادین آموزش و پرورش را جایگزین نظام تعلیم و تربیت عمومی کنونی کشور نمایند؛ نظام جدید بالقوه دارای ظرفیت‌هایی است که از طریق آن ظرفیت‌ها می‌توان شرایط را به گونه‌ای فراهم کرد که استعدادهای نوجوانان و جوانان کشور شکوفا شده و بتوانند در ابعاد مختلف رشد کنند و در ساختن آینده ایران اسلامی نقش تأثیرگذاری داشته باشند.

کلام آخر این که نادیده گرفتن اهداف تعیین شده در سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری در آموزش و پرورش تصویر نامطلوبی را در اذهان مربیان آموزش و پرورش به صورت اعم و مردم به صورت اخص بر جا خواهد گذاشت. ضمن توجه به این امر که نهاد آموزش و پرورش در کشور ما یکی از زیربنایی‌ترین نهادهاست که توجه بیشتر مسئولان؛ مدیران وردهای ارشد نظام اسلامی را می‌طلبد و توجه به این نهاد انسان‌ساز همواره یکی از دغدغه‌های مهم مقام معظم رهبری و امام راحل (ره) بوده است. بر اساس نکات فوق چنین به نظر می‌رسد که پیش‌نویس لایحه برنامه ششم توجه چندانی به سیاست‌های ابلاغی مقام معظم رهبری مربوط به حوزه آموزش و پرورش نداشته است. لذا اجرای سند تحول آموزش و پرورش که حاصل یک دهه فکر و پژوهش و کار کارشناسی و استفاده از تجارب دیگران و راه حل بسیاری از مشکلات امروز دانش

۲- ایرنا ۱۳۹۵/۲/۹

آموزان و معلمان و بخش بزرگی از جامعه است اولویت بیشتری برای گنجانده شدن در برنامه پنج ساله ششم توسعه کشور را دارد.

همچنین، خصوصی سازی آموزش و پرورش با توجه به تأکید موکد قانون اساسی و تصریح اسناد بالادستی همچون سیاست های کلی ایجاد تحول در آموزش و پرورش و سند تحول، غیرقانونی و غیرقابل اجراست. به طور مثال در بند دوم سیاست های ابلاغی رهبر انقلاب می خوانیم: «ارتقای جایگاه آموزش و پرورش به مثابه مهم ترین نهاد تربیت نیروی انسانی و مولد سرمایه اجتماعی و عهده دار اجرای سیاست های مصوب و هدایت و نظارت بر آن (از مهد کودک و پیش دبستانی تا دانشگاه) به عنوان امر حاکمیتی با توسعه همکاری دستگاهها.»

با این احتساب واگذاری آموزش و پرورش به غیر، به مثابه شانه خالی کردن از امر حاکمیت و غیرقانونی محسوب می شود و بنا بر آن مهدهای کودک نیز برخلاف وضعیت فعلی باید به زیرمجموعه حاکمیت بازگردند.

ضمیمه

□ مروری بر سیاست های ابلاغی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش توسط مقام معظم رهبری^۳

حضرت آیت الله خامنه ای - رهبر انقلاب اسلامی - در اجرای بند یک اصل ۱۱۰ قانون اساسی سیاست های کلی «ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور» را که پس از مشورت با مجمع تشخیص مصلحت نظام تعیین شده است، ابلاغ کردند.

متن سیاست های کلی «ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور» که به رؤسای قوای سه گانه و رئیس مجمع تشخیص مصلحت نظام ابلاغ شده، به شرح زیر است:

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سیاست های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش کشور

۱- تحول در نظام آموزش و پرورش مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی در جهت رسیدن به حیات طیبه (زندگی فردی و اجتماعی مطلوب اسلامی) و رشد و شکوفایی استعداد های فطری و ارتقاء کیفی در حوزه های بینش، دانش، مهارت، تربیت و سلامت روحی و جسمی دانش آموزان با تأکید بر ریشه کن کردن بی سوادی و تربیت انسان های مؤمن، پرهیزکار، متخلق به اخلاق اسلامی، بلند همت، امیدوار، خیر خواه، بانشاط، حقیقت جو، آزادمنش، مسئولیت پذیر، قانون گرا، عدالت خواه، خردورز، خلاق، وطن دوست، ظلم ستیز، جمع گرا، خودباور و ایثارگر

۲- ارتقاء جایگاه آموزش و پرورش به مثابه مهم ترین نهاد تربیت نیروی انسانی و مولد سرمایه اجتماعی و عهده دار اجرای سیاست های مصوب و هدایت و نظارت بر آن (از مهد کودک و پیش دبستانی تا دانشگاه) به عنوان امر حاکمیتی با توسعه همکاری دستگاهها

۳- به سازی و اعلا ی منابع آموزش و پرورش به عنوان محور تحول در نظام تعلیم و تربیت کشور و بهبود مدیریت منابع انسانی با تأکید بر:

^۳ - بیانات در دیدار جمعی از فرهنگیان؛ ابلاغ سیاست های کلی ایجاد تحول در نظام آموزش و پرورش؛ <http://farsi.khamenei.ir/>؛ ۹۲/۰۲/۱۰

۳-۱- ارتقاء کیفیت نظام تربیت معلم و افزایش مستمر شایستگی‌ها و توانمندی‌های علمی، حرفه‌ای و تربیتی فرهنگیان و روزآمد ساختن برنامه‌های درسی مراکز و دانشگاه‌های تربیت معلم و شیوه‌های یاددهی و یادگیری برای پرورش معلمان باانگیزه، کارآمد، متدین، خلاق و اثربخش.

۳-۲- بازنگری در شیوه‌های جذب، تربیت، نگهداشت و به‌کارگیری بهینه نیروی انسانی مورد نیاز آموزش و پرورش و بسترسازی برای جذب معلمان کارآمد و دارای شایستگی‌های لازم آموزشی، تربیتی و اخلاقی بعد از گذراندن دوره مهارتی

۳-۳- اعتلای منزلت اجتماعی معلمان و افزایش انگیزه آنان برای خدمت مطلوب با اقدامات فرهنگی و تبلیغی و خدمات و امکانات رفاهی و رفع مشکلات مادی و معیشتی فرهنگیان

۳-۴- توسعه مهارت حرفه‌ای و توانمندی‌های علمی و تربیتی معلمان با ارتقاء کیفی آموزش‌های ضمن خدمت و برنامه‌ریزی برای روزآمد کردن اطلاعات تخصصی و تحصیلات تکمیلی معلمان متناسب با نیاز آموزش و پرورش

۳-۵- استقرار نظام ارزیابی و سنجش صلاحیت‌های عمومی، تخصصی و حرفه‌ای معلمان مبتنی بر شاخص‌های آموزشی، پژوهشی، فرهنگی و تربیتی برای ارتقاء

۳-۶- توسعه مشارکت معلمان در فرآیند به‌سازی برنامه‌های آموزشی، پژوهشی، تربیتی و فرهنگی

۳-۷- استقرار نظام پرداخت‌ها بر اساس تخصص، شایستگی‌ها و عملکرد رقابتی مبتنی بر نظام رتبه‌بندی حرفه‌ای معلمان

۴- ایجاد تحول در نظام برنامه‌ریزی آموزشی و درسی با توجه به:

۴-۱- روزآمد ساختن محتوای تعلیم و تربیت و تدوین برنامه درس ملی مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی و متناسب با نیازهای کشور و انطباق محتوای با پیشرفت‌های علمی و فناوری و اهتمام به تقویت فرهنگ و هویت اسلامی - ایرانی

۴-۲- توسعه فرهنگ تفکر، تحقیق، خلاقیت و نوآوری و بهره‌گیری از روش‌های یاددهی و یادگیری متنوع و مطلوب و ایجاد تفکر منطقی و منسجم برای تحلیل و بررسی موضوعی

۴-۳- تبیین اندیشه دینی - سیاسی امام خمینی رضوان‌الله‌علیه، مبانی جمهوری اسلامی و ولایت فقیه و اصول ثابت قانون اساسی در مقاطع مختلف تحصیلی

۴-۴- توسعه فرهنگ و معارف اسلامی و یادگیری قرآن (روخوانی، روانخوانی و مفاهیم) و تقویت انس دانش‌آموزان با قرآن و سیره پیامبر اکرم (صلی‌الله‌علیه‌وآله) و اهل بیت (علیهم‌السلام) و گسترش فرهنگ اقامه نماز

۴-۵- تحول بنیادین شیوه‌های ارزشیابی دانش‌آموزان برای شناسایی نقاط قوت و ضعف و پرورش استعدادها و خلاقیت دانش‌آموزان

۴-۶- رعایت رویکرد فرهنگی و تربیتی در برنامه‌ریزی‌های آموزشی و درسی

۴-۷- تقویت آداب و مهارت‌های زندگی و توانایی حل مسائل و عمل به آموخته‌ها برای بهبود زندگی فردی و اجتماعی دانش‌آموزان

۴-۸- تقویت آموزش‌های فنی و حرفه‌ای

۵- اهتمام به تربیت و پرورش مبتنی بر فلسفه تعلیم و تربیت اسلامی؛ به‌ویژه در:

۵-۱- ارتقاء معرفت و بصیرت دینی برای رشد و تعالی معنوی و اخلاقی معلمان و دانش‌آموزان و تلاش برای ارتقاء معنوی خانواده‌ها

۵-۲- ارتقاء سلامت جسمی و روحی معلمان و دانش‌آموزان و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی

۳-۵ - ارتقاء تربیت عقلانی و رشد بینش دینی، سیاسی و اجتماعی دانش‌آموزان و اهتمام به جامعه‌پذیری برای تحکیم وحدت و همبستگی ملی، وطن‌دوستی و مقابلهٔ هوشمندانه با تهاجم فرهنگی و پاسداشت استقلال، آزادی، مردم‌سالاری دینی و منافع ملی

۴-۵ - رشد و شکوفایی ذوق و استعدادهاى فرهنگى و هنرى و تقویت روحیهٔ نشاط و شادابی در دانش‌آموزان
۵ - ۵ - توسعهٔ تربیت بدنی و ورزش در مدارس

۶ - ۵ - تربیت و تأمین نیروی انسانی توانمند و واجد شرایط برای تحقق اهداف و برنامه‌های تربیتی و پرورشی
۶ - تحول در ساختار مالی، اداری و نظام مدیریتی با تأکید بر:

۱-۶ - بازمهندسی ساختار اداری در کلیه‌ی سطوح با رویکرد چابک‌سازی، پویاسازی همراه با ظرفیت‌سازی، فرهنگ‌سازی و بسترسازی برای تقویت مشارکت‌های مردمی و غیر دولتی، منطبق بر قانون اساسی و سیاست‌های کلی نظام اداری و آموزش و پرورش؛ به‌ویژه ایجاد زمینهٔ مشارکت معلمان، خانواده‌ها، حوزه‌های علمیه، دانشگاه‌ها، مراکز علمی و پژوهشی و سایر نهادهای عمومی و دستگاه‌های اجرایی در فرآیند تعلیم و تربیت

۲-۶ - رعایت اولویت در بودجهٔ مورد نیاز آموزش و پرورش در لویح بودجهٔ سنواتی به منظور تحقق اهداف و مأموریت‌های مندرج در سیاست‌های کلی

۳-۶ - بهبود مدیریت منابع و مصارف با هدف ارتقاء کیفیت و بهره‌وری نظام آموزش و پرورش

۷- بهینه‌سازی فضا، زیرساخت‌های کالبدی و تجهیزات مدارس در مسیر تحقق اهداف نظام تعلیم و تربیت اسلامی با تأکید بر:

۱-۷ - ضابطه‌مندسازی، به‌سازی، زیباسازی، مقاوم‌سازی و مضمون‌سازی مدارس با رعایت اصول معماری اسلامی ایرانی مکان‌یابی و توزیع فضا به تناسب نیازها، طراحی و ساخت مجتمع‌های آموزشی و تربیتی و توسعهٔ مشارکت مردم و نهادهای مدیریت شهری در احداث و نگهداری مدارس

۲-۷ - احداث واحدهای آموزشی و پرورشی جدید متناسب با افزایش جمعیت و الزام سازندگان شهرک‌ها به احداث واحدهای مورد نیاز آموزش و پرورش

۳-۷ - ارائهٔ الگو و ضابطهٔ لازم‌الرعایه از طرف وزارت آموزش و پرورش برای ساخت مدارس

۴-۷ - تجهیز مدارس به فناوری اطلاعاتی و ارتباطی و فراهم آوردن زمینهٔ استفادهٔ بهینه از آموزش‌های مرتبط با فناوری‌های نو در مدارس

۸- ارتقاء نقش و اختیارات مدرسه در تحقق اهداف و مأموریت‌های مندرج در بند یک سیاست‌های کلی و تقویت مناسبات صحیح و سازندهٔ آموزش و پرورش با خانواده‌ها، رسانه‌ها و جامعه

۹- تقویت آموزش و پرورش مناطق مرزی با تأکید بر توانمندسازی معلمان و دانش‌آموزان این مناطق

۱۰- تأمین ثبات مدیریت در آموزش و پرورش با رویکرد ارزشی و انقلابی و دور نگه‌داشتن محیط آموزش و پرورش از دسته‌بندی‌های سیاسی

۱۱- هماهنگی و انسجام بین اهداف، سیاست‌ها، برنامه‌ها و محتوای تعلیم و تربیت در آموزش و پرورش، آموزش عالی و سایر دستگاه‌های مرتبط

- ۱۲- ارتقاء جایگاه آموزش و پرورش از نظر شاخص‌های کمی و کیفی در سطح منطقه و جهان به منظور تحقق اهداف سند چشم‌انداز بیست ساله جمهوری اسلامی ایران
- ۱۳- استقرار نظام جامع رصد، نظارت، ارزیابی و تضمین کیفیت در نظام آموزش و پرورش.

